

Súd: Okresný súd Nové Zámky
Spisová značka: 9C/201/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4413206182
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Viera Betáková
ECLI: ECLI:SK:OSNZ:2016:4413206182.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nové Zámky, sudkyňou Mgr. Vierou Betákovou, v spore žalobcu: CD Consulting, s. r. o, so sídlom Politických Vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného Advokátskou spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanej: P. F., nar. X.XX.XXXX, naposledy bytom X. B., T. Y. XXXX/XX, o zaplatenie sumy 1.120,87 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Súd žalovanej náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca si svojou žalobou voči žalovanej uplatnil pohľadávku podľa článku 4 ods.1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.861/2007 (ďalej aj „nariadenia“), pozostávajúcu zo zmenkovej sumy vo výške 1.120,87,- eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,06 % denne zo sumy 1 120,87 Eur od 01.09.2010 do zaplatenia, 6% ročný zo sumy 1 120,87 Eur od 26.10.2010 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy, teda 3,74 Eur a náhradu trov konania z dôvodu, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaná dňa 24.2.2010 na zmenkovú sumu 1.120,87 eur pričom sa zaviazala aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 1.9.2010 a indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku k zaplateniu.

2. Žalobca, právny zástupca žalobcu a žalovaná sa na pojednávanie konané dňa 19.9.2016 nedostavili. Žalobca a jeho právny zástupca svoju neúčast' ospravedlnili mailovým podaním zo dňa 13.9.2016 a nepožiadali o odročenie pojednávania. Žalovaná mala doručenie predvolania vykázané podľa ustanovenia § 106 odsek 3 C.S.P. Súd tak pojednával podľa § 180 C.S.P. v neprítomnosti žalobcu, právneho zástupcu žalobcu a žalovanej.

3. Súd vykonal dokazovanie oboznámením pripojených listinných dôkazov, výpisu z Obchodného registra, zmenky a pripojeným exekučným spisom 13Er/1048/2011 a zistil tento skutkový a právny stav:

4. Dňa 24.2.2010 žalovaná ako dlžníka uzavrela so spoločnosťou POHOTOVOST' s.r.o., Pribinova 25, Bratislava ako veriteľom Zmluvu o úvere č. 408500096, na základe ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 500,- eur a žalovaná sa zaviazala zaplatiť veriteľovi úver spolu s poplatkom vo výške 484,- eur, t.j. celkovo čiastku 984,- eur, a to v 12 mesačných splátkach po 82,- eur počnúc dňom 18.3.2010. V zmluve bolo uvedené, že finančné prostriedky boli poskytnuté na výkon povolania a zároveň na druhej strane zmluvy o úvere sa nachádzajú všeobecné podmienky poskytnutia úveru, kde v článku 14 sú uvedené ustanovenia dohody o vyplnení zmeniek, podľa ktorých na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka

ako vystaviteľa zmeniek vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Zároveň žalovaná dňa 24.2.2010 podpísala veriteľovi zmenku s tým, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava sumu 1.120,87 eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 1.9.2010, pričom zmenková suma, ako aj dátum začiatku úročenia boli do zmenky dopísané dodatočne, keď sa stal splatný celý dlh. V zmenke je uvedené, že je splatná „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ a že je splatná pre POHOTOVOSTĚ s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava (zmluva o úvere a zmenka).

V exekučnom konaní tunajšieho súdu 13Er/1048/2011 sa spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, ako oprávnená domáhala voči žalovanej ako povinnej vymoženia sumy 1.120,87 eur s príslušenstvom, pričom k žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola doložená Zmluva o úvere č. 408500096 zo dňa 24.2.2010 a rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Bratislava SR 13435/10 zo dňa 10.2.2011, ktorý bol vydaný na základe neúplnej zmenky (blankozmenky) vystavenej dňa 24.2.2010. Oprávnený doložil aj uvedenú zmenku, pričom Okresný súd Nové Zámky svojim uznesením 13Er/1048/2011-9 zo dňa 28.7.2011 zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 20.9.2011. Uznesením zo dňa 11.1.2012 exekučný súd exekučné konanie uznesením č. k. 13Er/1048/2011-15 zastavil a o trovách exekúcie bolo rozhodnuté tak, že súd ich nepriznal žiadnemu z účastníkov. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 18.6.2013. Exekúcia bola právoplatne skončená. V súdnom konaní tunajšieho súdu 9C/201/2013, v ktorom si žalobca uplatnil zaplatenie zmenkovej sumy, zmenkového úroku a zmenkovej odmeny, žalobca predložil zmenku totožnú so zmenkou predloženou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o. Bratislava v konaní tunajšieho súdu 13Er/1048/2011 (pripojený spis tunajšieho súdu 13Er/1048/2011 a zmenka).

Žalobca je zapísaný v Obchodnom registri Mestského súdu v Prahe od 24.01.2001 s obchodným menom CD Consulting s.r.o. a s prideleným IČO: 264 29 705 (výpis z obchodného registra).

5. Podľa čl.2 písm. a) smernice 93/13/EHS na účely tejto smernice nekalé podmienky znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

6. Podľa čl.3 ods.1a 3 smernice 93/13/EHS, zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevyklučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

7. Podľa § 52 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, t. j. ku dňu 24.11.2009 spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

8. Podľa § 53 ods. 4 písm. k), l) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku; obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukládajú spotrebiteľovi povinnosti niest' dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niest' iná zmluvná strana.

9. Podľa § 2 písm. b) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere, t. j. ku dňu 24.11.2009 (ďalej aj Zákon o spotrebiteľských úveroch) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

10. Podľa § 3 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

11. Podľa § 3 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

12. Podľa § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

13. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

14. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa priech dobrými mravom.

15. Podľa § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

16. Podľa čl. I § 77 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. zákona zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov, pokiaľ to neodporuje povahe vlastnej zmenky, platia pre ňu ustanovenia dané pre cudziu zmenku o indosamente (§§ 11 až 20), zročnosti (§§ 33 až 37), platení (§§ 38 až 42), postihu pre neplatenie (§§ 43 až 50, 52 až 54), platení pre česť (§§ 55, 59 až 63), odpisoch (§§ 67 a 68), zmenách (§ 69), premičaní (§§ 70 a 71), dňoch pracovného pokoja, počítaní lehôt a zákazu dní odkladu (§§ 72 až 74).

17. Podľa čl. I § 77 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. pre vlastnú zmenku platia ďalej ustanovenia o cudzích zmenkách splatných u tretej osoby alebo v inom mieste než je bydlisko zmenečníka (§§ 4 a 27), o úrokovej doložke (§ 5), o nezrovnalostiach v údajoch zmenkovej sumy (§ 6), o následkoch podpisu zmenky za podmienok § 7, o následkoch podpísania osobou, ktorá konala bez oprávnenia zastupovať alebo ktorá prekročila takéto oprávnenia (§ 8) a o blankozmenke (§ 10).

18. Podľa čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb. ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou.

19. Podľa čl. I § 11 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

20. Podľa čl. I § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. indosamentom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky.

21. Podľa čl. I § 17 zákona č. 191/1950 Zb. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

22. Podľa čl. I § 5 ods. 1, 2, 3 zákona č. 191/1950 Zb. v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť úrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú. Úrokovú mieru treba udať v zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú. Úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený deň iný.

23. Podľa čl. I § 48 ods. 1 bod 2 zákona č. 191/1950 Zb. majiteľ môže postihom žiadať šesťpercentné úroky odo dňa zročnosti.

24. Na základe vykonaného dokazovania súd ďalej dospel k záveru, že návrh žalobcu nie je dôvodný, a preto ho súd zamietol. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ESD) je súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania povinný z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah a teda či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa. Aj v tomto konaní bol súd povinný z úradnej moci skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Z rozhodovacej činnosti súdu je pritom známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., v prospech ktorého žalovaná zmenku vystavila, a ktorá predmetnú zmenku od žalovanej prijala, sa zaoberá aj poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov, ktorý vedie Národná banka Slovenska ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské /iné úvery. Preto si súd zabezpečil zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola predmetná zmenka vystavená a vykonal dôkaz oboznámením tejto zmluvy. Pokiaľ ide o argumentáciu žalobcu, že súd mal postupovať podľa procesných pravidiel nariadenia, súd uvádza, že toto nariadenie v čl. 9 ods. 1 ustanovuje, že súd určí spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov. Keďže nariadenie žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov neobsahuje, v súlade s ustanovením čl. 19 nariadenia je potrebné riadiť sa procesným právom Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o prejednanú zásadu podľa § 132 odsek 1 a § 185 C.S.P., na ktorú odkazoval žalobca, súd zdôrazňuje, že povinnosťou súdu je ex offo skúmať, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Žiadne ustanovenie nariadenia nevyklučuje takéto skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je žalovaná prípadne nečinná a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Pre taký prípad čl. 7 ods. 3 nariadenia ustanovuje len toľko, že súd má aj napriek nečinnosti žalovanej konať a vydať rozsudok; to však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offo preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Cieľom nariadenia je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne nadväzujúce vykonávacie konania, ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa, keďže vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov je jedným zo základných princípov Európskej únie a je ustanovená aj v primárnom práve (Zmluva o fungovaní Európskej únie, Charta základných práv Európskej únie). Súd preto dospel k záveru, že aj v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a to aj prostredníctvom vykonávania dôkazov ex offo na zistenie, či predmet konania nesúvisí so spotrebiteľskými vzťahmi, ak to vnútroštátny procesný predpis umožňuje. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa musí súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/1/2012 zo dňa 21.3.2012). Práve pri spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať ustanovenie § 132 odsek 1, § 185 C.S.P., teda výnimku z prejednacej zásady. V zmysle čl. 3 nariadenia sa jedná o cezhraničný spor, keďže žalobca má sídlo v Českej republike, teda v inom členskom štáte ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci. Právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie daného sporu je daná podľa čl. 16 bod 2 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, podľa ktorého druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko. Vecne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie danej veci je v zmysle čl. 25 bod 1 písm. a) nariadenia. Keďže ide o cezhraničný spor, bolo potrebné určiť rozhodné právo, ktorým sa daný spor má riešiť. Súd dospel k záveru, že bez ohľadu na to, či bude toto konanie považovať za spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou - v takom prípade je potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky - alebo výlučne za spor zo zmenky - a vtedy určí rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a ods. 3 zákona č.

97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (keďže nebolo preukázané ani tvrdené, že by si žalobca a žalovaný zvolili rozhodné právo) - daný právny vzťah sa spravuje právnym poriadkom Slovenskej republiky, nakoľko zmenka bola vystavená v Slovenskej republike, platobné miesto bolo v Slovenskej republike a aj sídlo pôvodného remitenta bolo v Slovenskej republike. Až indosamentom sa dostal do tohto právneho vzťahu cudzí prvok, čo však nemôže zmeniť uplatňované rozhodné právo, ktorým bolo od začiatku právo Slovenskej republiky. Podľa čl. 5 ods. 1 nariadenia je konanie písomné, pričom žalobca ani žalovaná netrvali na nariadení ústneho pojednávania, avšak súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Súd pojednávanie v právnej veci nariadil, nakoľko to považoval za potrebné pre vykonanie dokazovania oboznámením sa s časťou spisu Okresného súdu Nové Zámky 13Er/1048/2011, ktorý obsahuje zmluvu o úvere medzi predchodcom žalobcu spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. Bratislava a žalovanou, vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru na zistenie, či predmet konania súvisí so spotrebiteľskými vzťahmi s tým, aby sa účastníci konania mohli vyjadriť ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. Vzhľadom na vyššie citované ustanovenia článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (dohoda o vyplnení zmenky), ako aj vzhľadom na zhodu čísla uvedeného na zmenke s číslom zmluvy o úvere, zhodu údajov o vystaviteľovi a pôvodnom remitentovi zmenky s údajmi o veriteľovi a dlžníkovi v zmluve o úvere a na zhodu dátumu vystavenia zmenky s dátumom podpisu zmluvy o úvere súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka predložená žalobcom bola vystavená žalovanou ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s článkom 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Vo všeobecnosti môže mať zmenka vystavená dlžníkom pri podpise úverovej zmluvy resp. pri prevzatí úveru buď uhradzovaciu alebo zabezpečovaciu funkciu. V danom prípade, keďže ide o spotrebiteľský úver, je však uhradzovacia funkcia vylúčená vzhľadom na výslovný zákaz splnenia dlhu zmenkou alebo šekom ustanovený v § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch, na rozdiel od zabezpečovacej funkcie zmenky, ktorá bola v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi zakázaná až s účinnosťou od 01.01.2011. Preto súd mohol v danom prípade považovať zmenku predloženú žalobcom, ktorá bola nesporne vystavená v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru žalovanej, len za zabezpečovaciu zmenku, nie za samostatnú a nezávislú zmenku prijatú na uhradenie dlhu žalovanej. Predmetom tohto konania je teda nárok žalobcu vyplývajúci z vlastnej vlistazmenky vystavenej žalovanou pôvodne vo forme blankozmenky na zabezpečenie nárokov spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o. zo zmluvy o úvere. V prvom rade súd považoval za potrebné posúdiť, či zmluva, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, je platná a teda či vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky. Uvedená Zmluva o úvere č. 408500096 je spotrebiteľskou zmluvou, keďže napĺňa znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 Občianskeho zákonníka. Ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami sú POHOTOVOSŤ, s.r.o. ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a žalovaná ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je teda spotrebiteľom. Na tomto nič nemení ani skutočnosť, že v zmluve bolo vyznačené, že finančné prostriedky sa poskytujú na výkon povolania, avšak z rozhodovacej praxe súdu je známe, že tieto úvery neboli poskytované na výkon povolania, pričom údaje do zmluvy zapisoval pracovník spoločnosti, ktorý cielene uvádzal účel poskytnutia úveru na výkon povolania, aby sa zmluva neposudzovala ako spotrebiteľská. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd musel dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý na výkon povolania zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Keďže účel vyznačený v zmluve („na výkon povolania“) súdu preukázaný nebol, súd vychádza z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel ako na výkon povolania, zamestnania, podnikania). V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť - resp. nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (spísanie notárskej zápisnice prostredníctvom splnomocnenca, uzatvorenie záložnej zmluvy prostredníctvom splnomocnenca, niekoľkonásobné zmluvné pokuty, blankozmenka) a zároveň sú celá zmluva a

všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Pri konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere z vyššie uvedených dôvodov súd vychádzal aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.5.2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007. Právo zo zmenky, ktoré si uplatnil žalobca v tomto konaní na tunajšom súde, bolo už uplatnené jeho predchodcom na rozhodcovskom súde, ktorý návrhu v celom rozsahu vyhovel. Rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcovským súdom mal nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť a mal sa stať exekučným titulom, pričom na jeho základe bol podaný návrh na vykonanie exekúcie proti žalovanej na vymoženie priznanej sumy a jej príslušenstva, avšak exekučný súd žiadosť na vydanie poverenia zamietol a následne exekučné konanie právoplatne zastavil, pričom vo svojom rozhodnutí jednoznačne konštatoval rozpor konania oprávneného s platnými právnymi predpismi. Vzhľadom k tomu, že vzťah, z ktorého vznikla zmenka, je vzťahom medzi dodávateľom a spotrebiteľom, tak vzniká otázka, či zmenka a jej indosácia nadmerne nesťažili, ba dokonca neznemožnili spotrebiteľovi presadiť vlastné spotrebiteľské práva vrátane práva na ex offo súdnu ochranu (rozsudok súdneho dvora v spojených prípadoch C-240/98 až C-244/98). Zmenka totiž objektívne znamená výrazné sťaženie práv vystaviteľa zmenky napr. sťažené uplatňovanie kauzálnych námietok, prísna lehota na námietky a právo veriteľa na vyplnenie blanko zmenky. Po indosácii zmenky sa právne postavenie vystaviteľa zmenky vzniknutej zo spotrebiteľskej zmluvy ešte viac sťažuje ak nie je priamo až znemožnené. Žalobca sa striktnie pridržiava práv, ktoré sú vo všeobecnosti priznávané majiteľovi zmenky po jej indosácii a za irelevantné považuje v predmetnej veci právo spotrebiteľa podľa čl.6 ods.1 smernice Rady 93/13/ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorého sa členské štáty majú postarať o to, aby bol spotrebiteľ zbavený účinkov neprijateľných zmluvných podmienok a vo svetle uznesenia súdneho dvora C-76/10 (POHOTOVOSTĚ proti Kočkovská) aj plnenia úrokov a poplatkov pri neuvedení ročnej percentuálnej miery nákladov. Článok 6 smernice je treba považovať za ustanovenie rovné kogentným ustanoveniam vnútroštátneho práva a poskytovanie ochrany je treba naplniť v rovine pravidiel verejného poriadku, teda vždy a za každých okolností. Zmenkové práva žalobcu môžu byť v rozpore so spotrebiteľskými právami žalovanej, keďže spotrebiteľské právo vnáša osobitosti do tradičného súkromného práva a táto skutočnosť aj predurčuje jeho prednosť a zákaz jeho zneužitia (náleží Ústavného súdu ČR vo veci IV.ÚS 457/10, podľa ktorého je zákaz zneužitia práva silnejší než dovolenie dané právom a teda výkonu práva, ktorý je jeho zneužitím nemôžu súdy poskytnúť ochranu, lebo by to bolo v rozpore nielen s § 3 OZ, ale predovšetkým čl.36 Listín). Súd preto nevidí najmenší dôvod na presadzovanie iného právneho názoru a je si vedomý prísnej formálnosti zmenkového práva, no nie je možné akceptovať právnu prax, v dôsledku ktorej dochádza k využitiu resp. zneužitiu zmenkových inštitútov v neprospech jednej zmluvnej strany. Samotná formálnosť zmenkového práva nemôže byť argumentačnou základňou, z ktorej by súdy mali pri posudzovaní obdobných prípadov vychádzať. Je to práve zmenkové právo, ktorého základné princípy či inštitúty sú zneužívané. Bez existencie legislatívnych mechanizmov umožňujúcich zabrániť vyššie naznačeným postupom, je dôležité, aby sa v aplikačnej praxi hľadali také východiska, ktoré by zneužívaniu práv zabránili. V konečnom dôsledku je neprehliadnuteľný aj historický výklad zákonodarcu, ktorý postupne od obmedzenia zmieniek v spotrebiteľských úveroch (§ 4 ods.6 zákona č.258/2001 Z.z.) uzákonil ich úplný zákaz (§ 17 ods.3 zákona č.129/2010 Z.z.). Indosácia zmenky je tiež v zjavnom rozpore s ustanovením § 54 ods.1 OZ, podľa ktorého si spotrebiteľ ani inak nesmie zhoršiť svoje postavenie. Z dôvodu blízkosti princípov zmenkového práva je pre rozhodovaciu činnosť súdov inšpiratívne prelomenie prísnej formálnosti zmenkového práva nemeckou judikatúrou (rozsudok BGH, 25.2.1965 - II. ZHR 191/62 Hamm). Ak dohoda o vyplňacom práve pri blankozmenke nezohľadňuje vyššie uvedené práva spotrebiteľa a umožňuje indosáciou zmenky vymôcť od spotrebiteľa plnenie z neprijateľných podmienok, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Bez platnej dohody o vyplňacom práve nieť platnej zmenky (rozsudok NS SR vo veci 4Obo 161/2007). Neplatnosť zmenky potom determinuje výsledok sporu. V prejednávanej veci je jednoznačné, že medzi účastníkmi ide o spotrebiteľský vzťah založený zmluvou o úvere č. 408500096 zo dňa 24.2.2010, pričom v ten istý deň žalovaná vystavila veriteľovi zmenku v zmysle článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, avšak podľa názoru súdu uvedená zmenka je neplatná, nakoľko bola vystavená v rozpore so

zákonom a spôsob, akým sa pôvodný veriteľ a následne žalobca domáha svojich práv na základe takto vystavenej zmenky považuje súd za obchádzanie zákona, čo znamená, že právny úkon sice neodporuje výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. O nedovolenosť a teda aj o absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide tiež v prípade, keď sa tento priechi dobrým mravom. Obchádzanie zákona spočíva i v zámernom použití prostriedkov, ktoré sami o sebe nie sú zákonom zakázané a v dôsledku čoho vzniknutý stav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný. Konanie „in fraudem legis“ predstavuje postup, keď sa niekto správa podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiaduci (rozsudok NS SR vo veci 4Obo 161/2007). Ustanovenie článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru v Zmluve o úvere zo dňa 24.2.2010 je jednoznačne v rozpore s § 3 OZ, ako aj s ustanoveniami Občianskeho zákonníka na ochranu spotrebiteľa (§ 53 a § 54) a spôsobuje značnú nerovnováhu medzi účastníkmi tohto záväzkového vzťahu a preto zmenku, ktorá bola vystavená na základe tohto zmluvného dojednanja je potrebné považovať za neplatnú, keďže samotná dohoda o vyplnení zmenky je neplatná vzhľadom na vyššie uvedené. Súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, podľa ktorého bolo potrebné pri rozhodovaní o uplatnenom nároku vychádzať výlučne z predloženej zmenky, predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru sice používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 tejto smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Hlavným rizikovým prvkom potom v danej veci je z pohľadu ochrany spotrebiteľa abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je, vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora EÚ, neprijateľné. Súdny dvor EÚ už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS musí byť poskytnutá spotrebiteľovi, čo potvrdzuje aj čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak by pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, išlo by o podstatné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, ak by v konaní o vymáhaní pohľadávky nebolo možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Napriek abstraktnému charakteru zmenky už ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere bolo v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na žalobcu. Zmenka bola teda vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom a aj v rozpore s právom Európskej únie. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, bolo zhoršené postavenie žalovanej. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednanja zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná. Na takomto závere nič nemení ani skutočnosť, že vnútroštátna právna úprava, platná do 31. 12. 2010, umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, pretože keďže zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje žalovanú ako zmenkovú dlžníčku, a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31. 12. 2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch, je nepoužiteľná. Z uvedených skutočností súd dospel k záveru, že z takejto zmenky nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok.

Na záver súd ešte dodáva, že vzhľadom na odlišnú rozhodovaciu činnosť v týchto veciach súdov v rámci Slovenskej republiky sa na Najvyššom súde Slovenskej republiky dňa 20. októbra 2015 uskutočnilo spoločné zasadnutie občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa zaoberalo posúdením otázok súvisiacich s prejednávanou vecou, pričom podľa stanoviska z tohto zasadnutia, ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý žalobca použil, že pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovanej, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje. Súd zohľadnil aj záver spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zaoberajúceho sa posúdením otázok súvisiacich s prejednávanou vecou.

25. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 odsek 1 C.S.P., nakoľko žalovaná bola v konaní síce úspešná, ale neuplatnila si žiadnu náhradu trov konania, preto jej súd žiadnu nepriznal.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zák. č. 233/1995 Z.z.) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z.z.).